

The background of the slide is a collage of several photographs of young people. In the top left, a young woman with dark hair is smiling. Below her, a young woman with dark hair is looking down. To the left of the main title, a young man with a beard and a black beanie is smiling and holding a white object. In the center, a young man with dark hair is looking forward. To the right, a young woman with blonde hair is smiling. At the bottom left, a young woman with blonde hair is looking down. At the bottom right, a young man with dark hair is looking forward.

Youth in Transition: Baseline kenmerken en 2-jaar follow-up

Christina Moska & Vincent Hendriks

Parnassia Addiction Research Centre (PARC), Parnassia Groep
LUMC Curium, afd. Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Universiteit Leiden

Volksbondlezing Stichting Volksbond Rotterdam, 13 november 2025

Youth in Transition

Lange-termijn beloop verslaving,
psychische problemen en sociaal
functioneren in kritische overgang van
adolescentie naar jongvolwassenheid

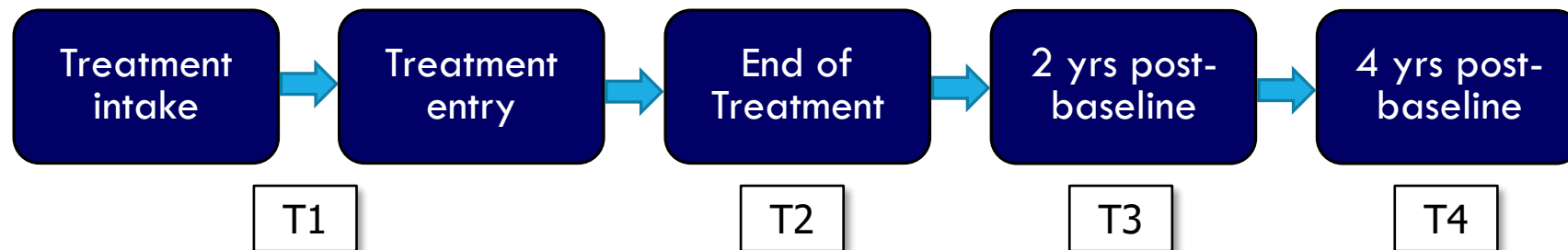
Youth in Transition
warm contact met de deelnemers



Youth in Transition

Design en onderzoeksvragen

- Multi-center prospectief cohort design **in de Jeugd-VZ** (10/13 organisaties)
- Steekproef gestratificeerd voor Tx organisatie om landelijk representatief sample te bevorderen (N=423; >40 sites)



Onderzoeksvragen

1. Bij hoeveel jongeren in JVZ wel / geen aanhoudende verslaving 2 en 4 jaar na start behandeling?
2. Wat is longitudinale beloop van comorbide psychische stoornissen, sociaal functioneren en KvL?
3. Welke (pre-) baseline kenmerken voorspellen wel / geen persisterend beloop middelenstoornis?

Selectiecriteria

"Laat de jongeren tot ons komen..."

Inclusie:

1. Leeftijd 16-22 jaar
2. Primaire hulpvraag vanwege stoornis gebruik cannabis, alcohol, stimulantia
3. Bereidheid deelname (inf. consent)

Exclusie:

1. Verwijzing voor alleen diagnostiek
2. Nederlandse taal niet machtig



Selectiecriteria

"Laat de jongeren tot ons komen"

N = 4.167 (LADIS, 2016)
= bijna driekwart van alle
hulpvragers in JVZ

Inclusie:

- 
1. Leeftijd 16-22 jaar
 2. Primaire hulpvraag vanwege stoornis gebruik cannabis, alcohol, stimulantia
 3. Bereidheid deelname (inf. consent)

Exclusie:

1. Verwijzing voor alleen diagnostiek
2. Nederlandse taal niet machtig



Selectiecriteria

"Laat de jongeren tot ons komen"

N = 4.167 (LADIS, 2016)
= bijna driekwart van alle
hulpvragers in JVZ

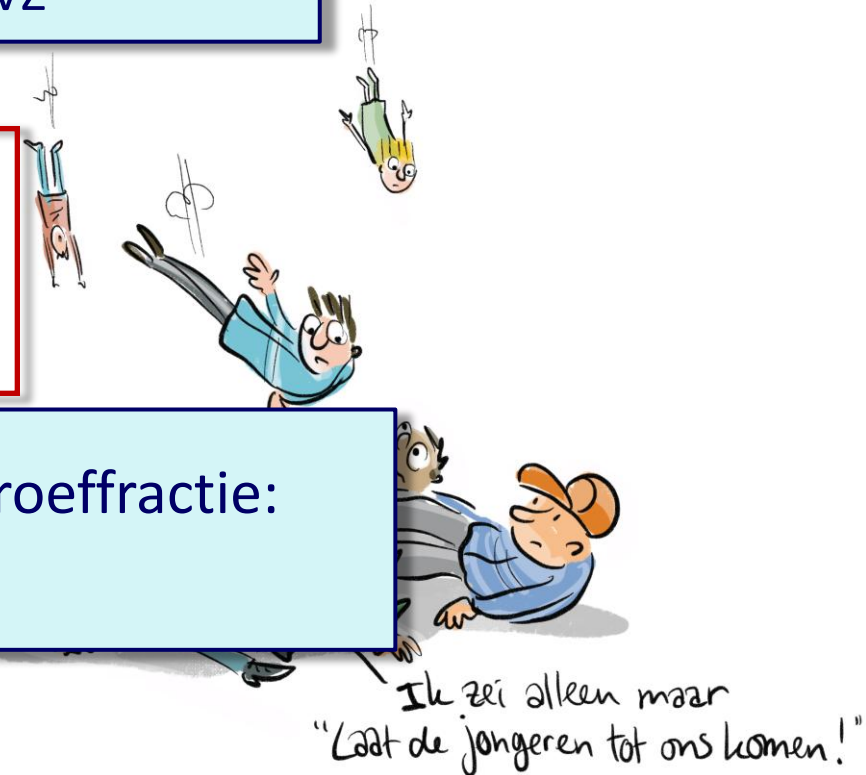
Inclusie:

- 
1. Leeftijd 16-22 jaar
 2. Primaire hulpvraag vanwege stoornis gebruik cannabis, alcohol, stimulantia
 3. Bereidheid deelname (inf. conse

10% steekproeffractie:
N = 420

Exclusie:

1. Verwijzing voor alleen diagnostiek
2. Nederlandse taal niet machtig



Selectiecriteria

PRIMAIRE PROBLEEMMIDDEL:

• Cannabis	N=263	62%
• Alcohol	77	18%
• Stimulantia	83	20%
Totaal	423	

"Laat

Inclu

1.

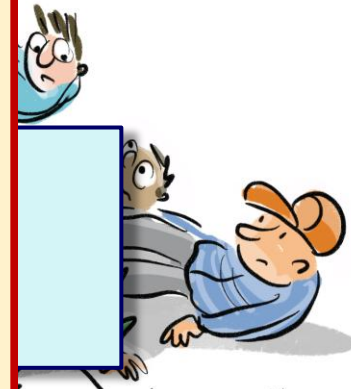
2.

3.

Excl

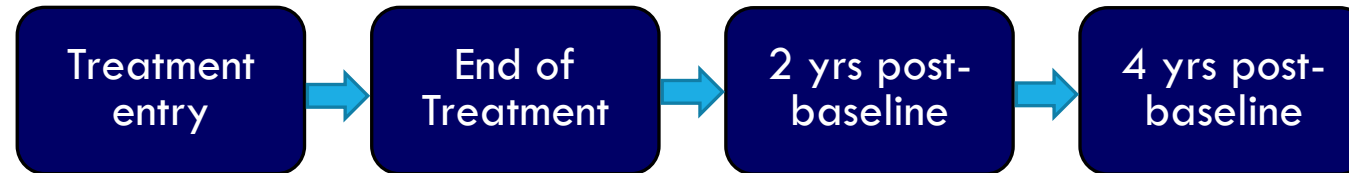
1.

2. Nederlandse taal niet machtig



Ik zie alleen maar
"Laat de jongeren tot ons komen!"

Domeinen metingen



- Demografische achtergrond
- Middelengebruik/stoornis(sen)
- Behandelgeschiedenis
- Behandelmotivatie/intentie
- Comorbide psychische stoornissen
- Depressie, angst, stress (DASS-21)
- Psychotic-like experiences (PQ-16)
- Risicoprofiel verslaving (SURPS)
- Lichamelijke gezondheid
- LVB (SCIL)
- Opvoedingssituatie
- Familiale belasting
- Sociale contacten/relatie
- School/werk
- Politie/Justitie
- Kwaliteit van Leven (WHODAS)
- Haarcortisol/testosteron
- Neurocognitieve taken

Achtergrondgegevens (N=423)



Gemiddelde leeftijd 20 jaar



77% met 2 Nederlandse ouders



68% man 31% vrouw 1% anders



23% eerder behandeld voor verslaving



!!!
60-66% eerder behandeld voor psychische problemen

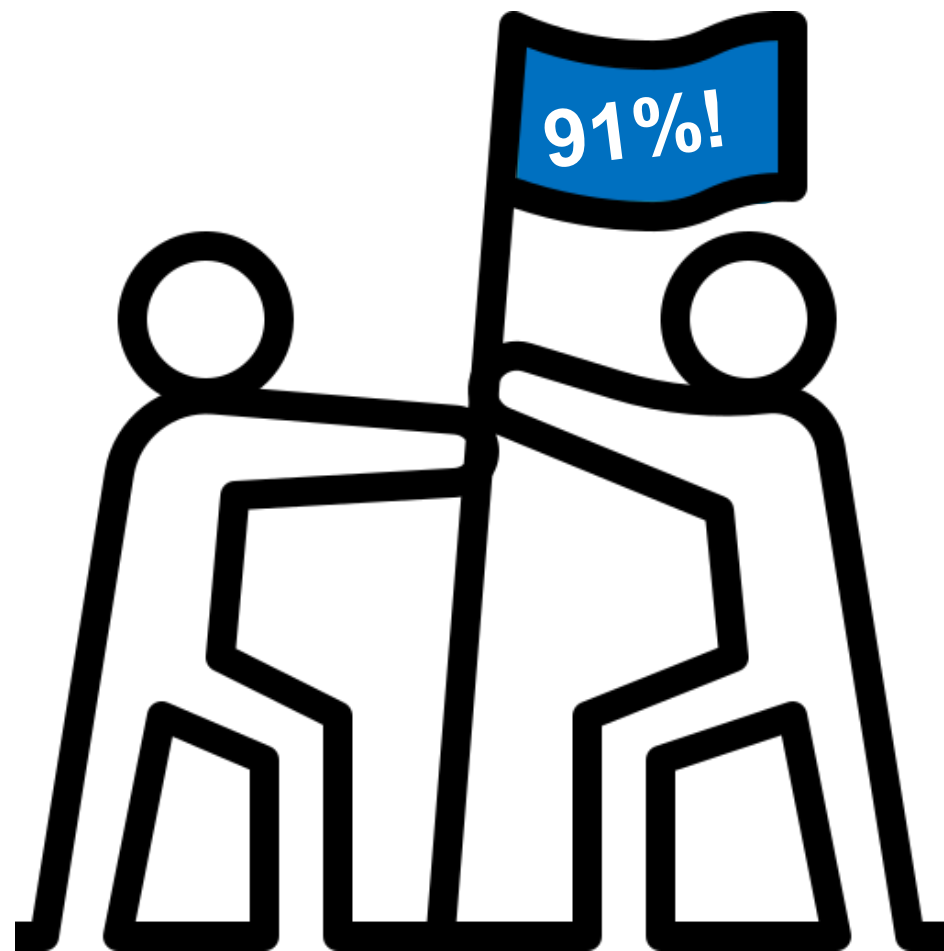


Alcohol en/of drugsprobleem bij één of beide ouders: 43%



Psychische problemen bij één of beide ouders: 51%

2 JAAR FU-RATE



Stoornis in middelengebruik



DSM-5 criteria middelenstoornis (APA, 2013)

CONTROLE- VERLIES

1. Meer/langer middel gebruiken dan de bedoeling was
2. Persisterende wens/vergeefse pogingen gebruik te minderen/staken
3. Groot deel van de tijd besteed aan gebruik/herstel van middel
4. Hunkering/sterke drang middel te gebruiken (craving)

SOCIALE BEPERKINGEN

5. Door gebruik niet nakomen van belangrijkste roloverplichtingen
6. Voortzetting gebruik ondanks sociale problemen t.g.v. gebruik
7. Door gebruik staken/verminderen belangrijke activiteiten

RISICO- GEBRUIK

8. Recidiverend gebruik in situaties waarin dit fysiek gevaar oplevert
9. Voortzetting gebruik ondanks besef psychische/lichamelijke schade

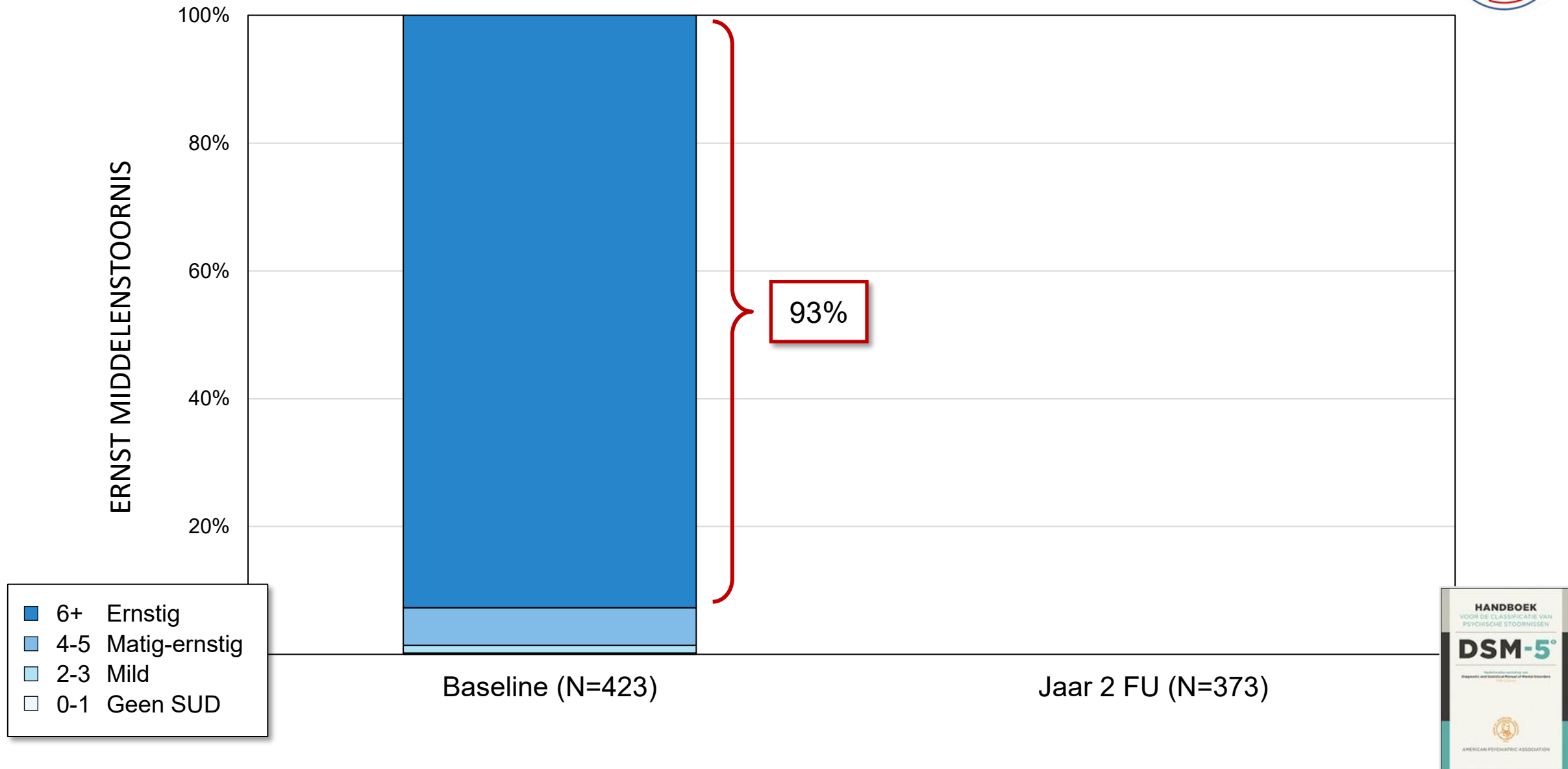
LICHAMELIJK AFHANKELIJK

10. Tolerantie
11. Onthoudingssymptomen/gebruik om onthouding te voorkomen

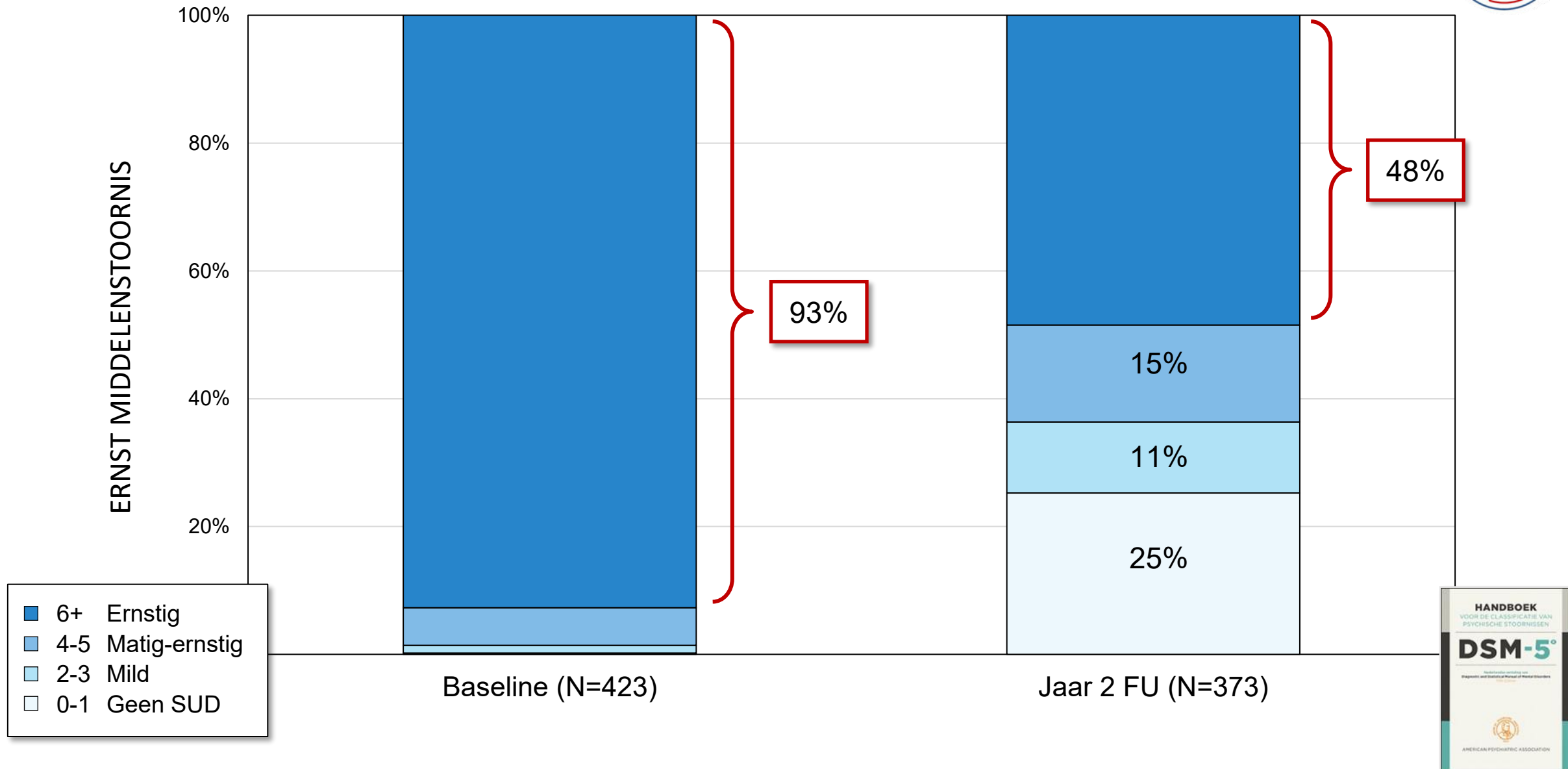
2-3 MILD 4-5 MATIG ≥6 ERNSTIG



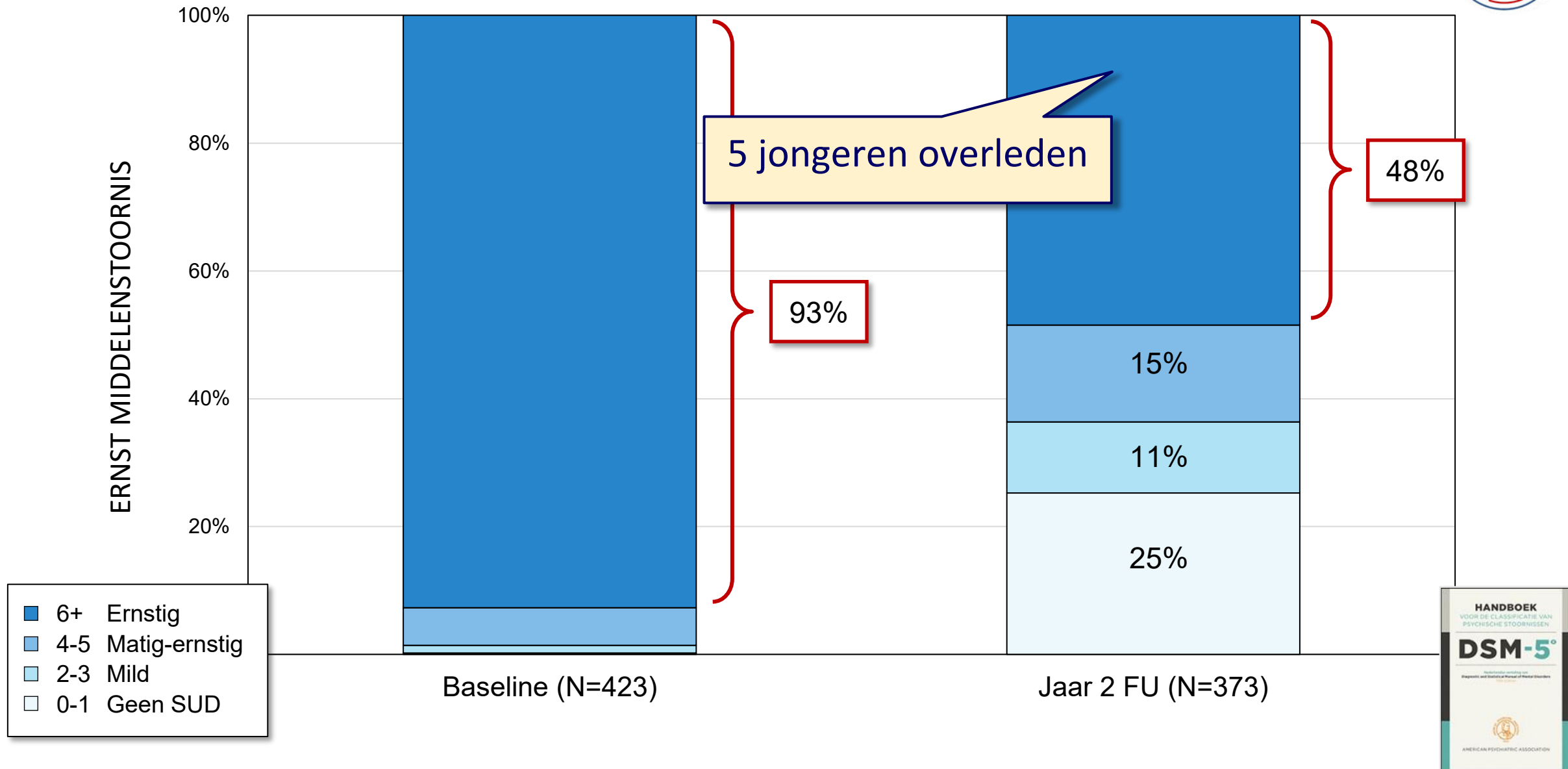
Ernst SUD: Baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



Ernst SUD: Baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



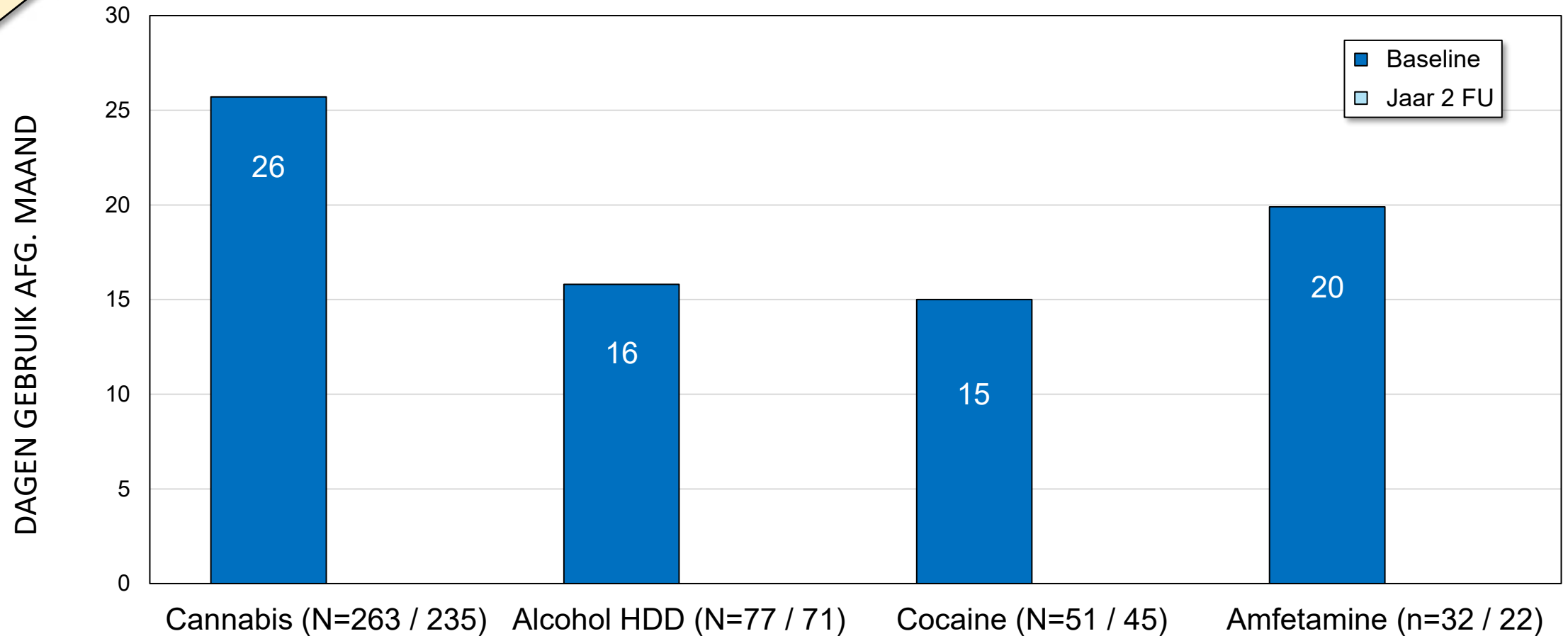
Ernst SUD: Baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



Pre-post verandering in middelengebruik

FREQUENCY

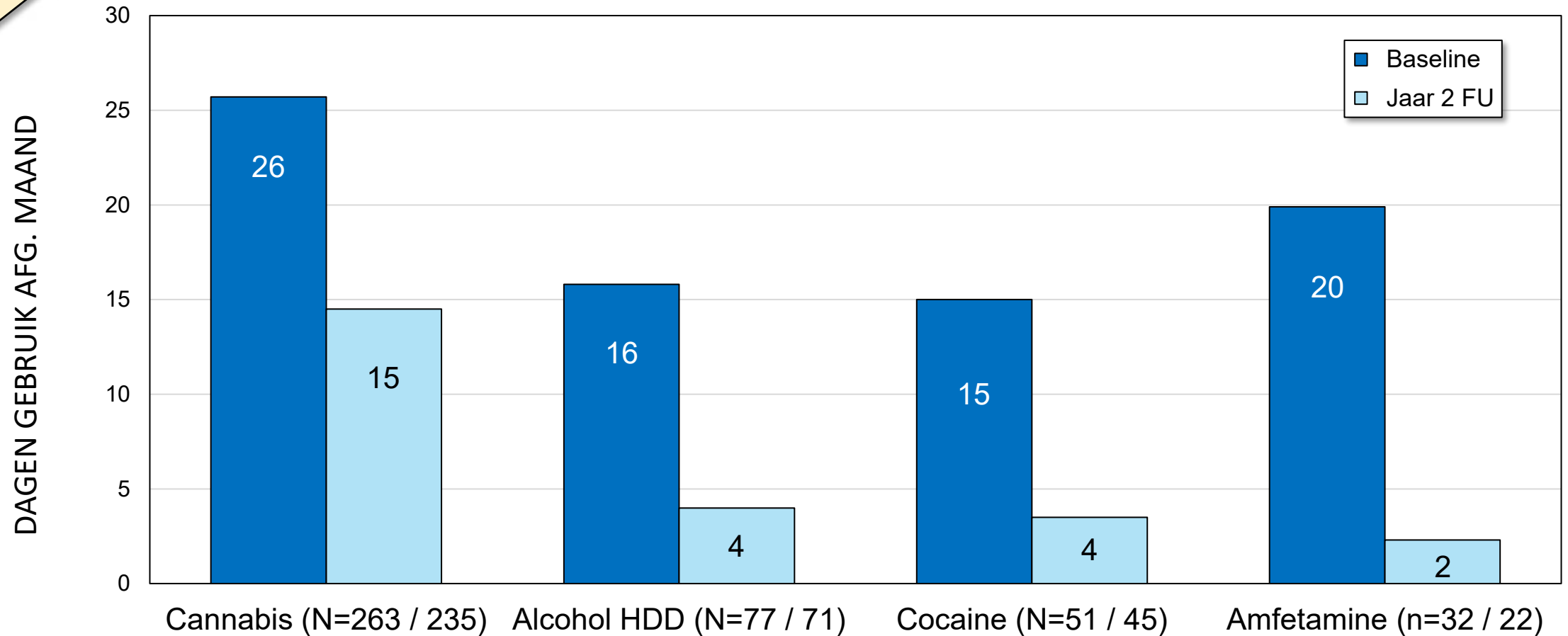
Dagen gebruik afg. maand: baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



Baseline primair probleemmiddel

FREQUENCY

Dagen gebruik afg. maand: baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU

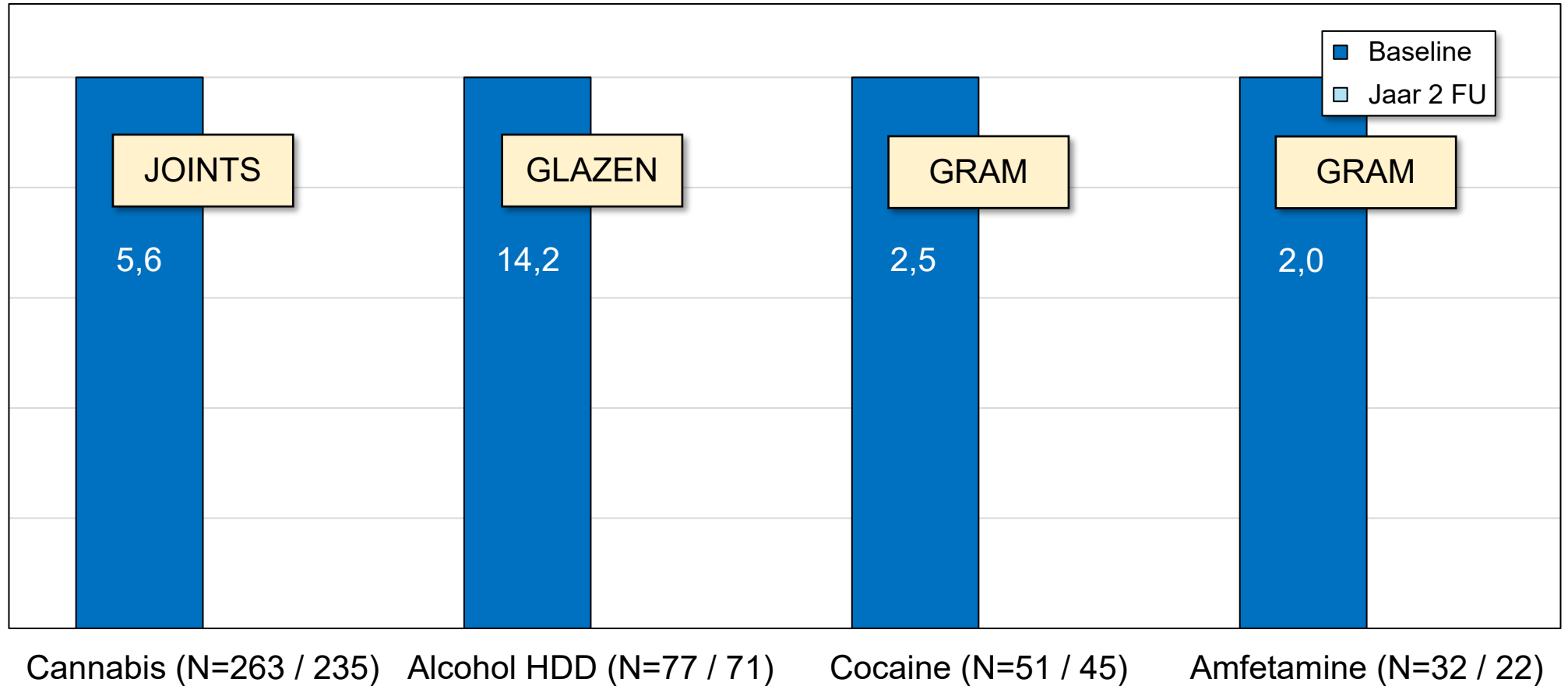


Baseline primair probleemmiddel

QUANTITY

Aantal eenheden op typische gebruiksday: baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU

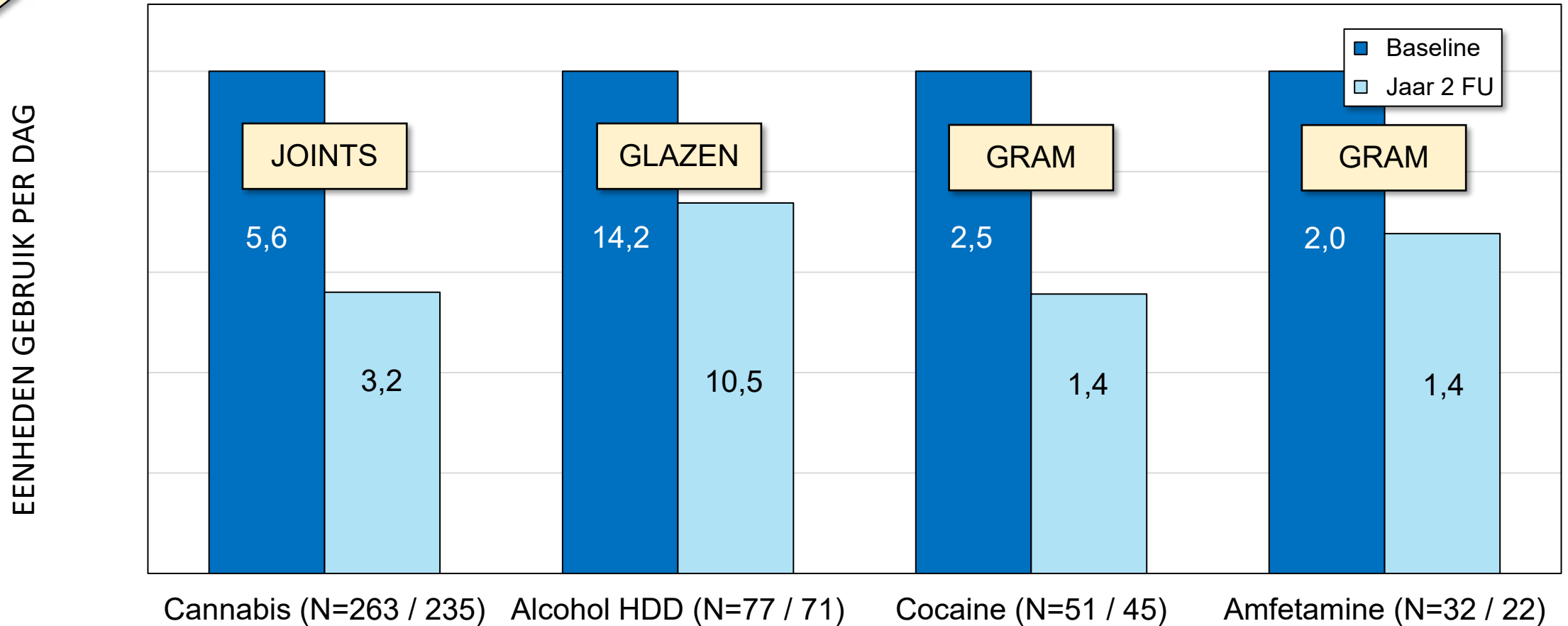
EENHEDEN GEBRUIK PER DAG



Baseline primair probleemmiddel

QUANTITY

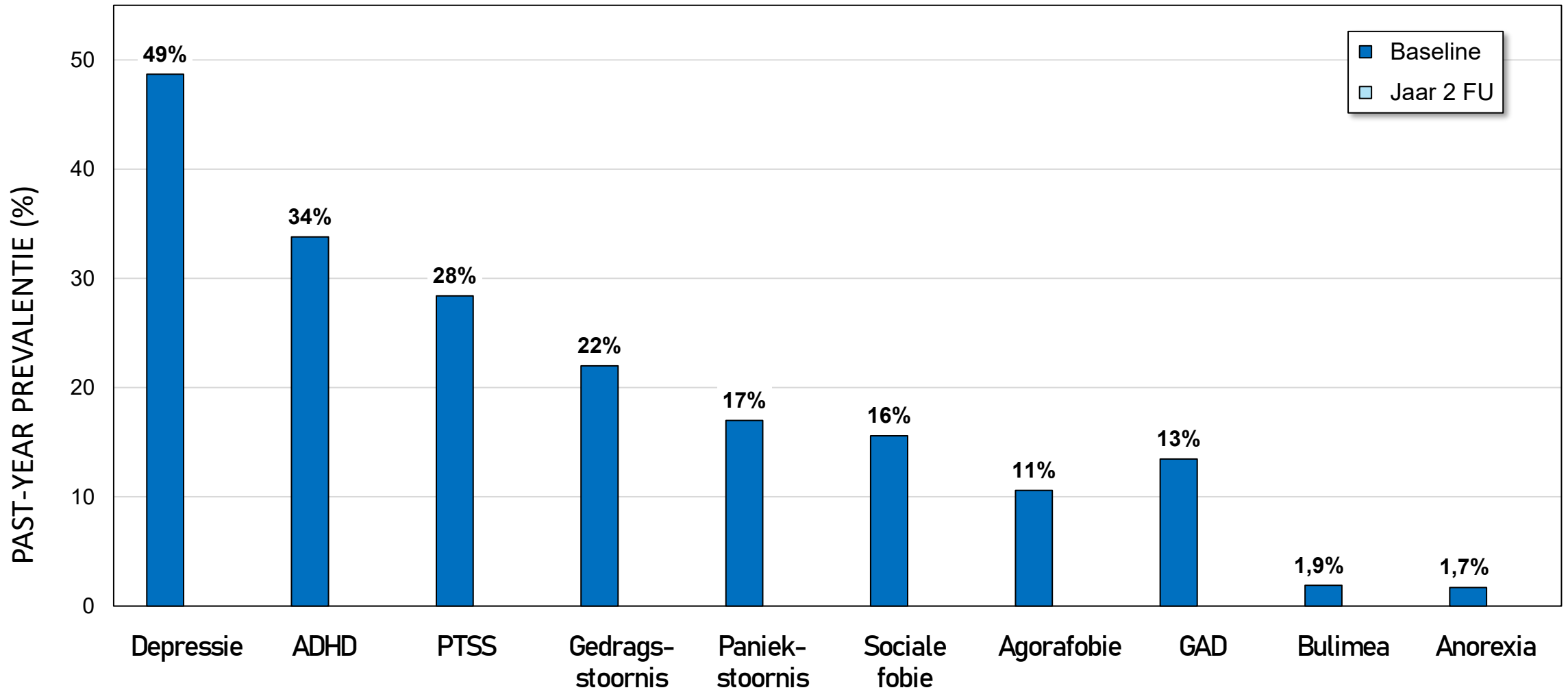
Aantal eenheden op typische gebruiksday: baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



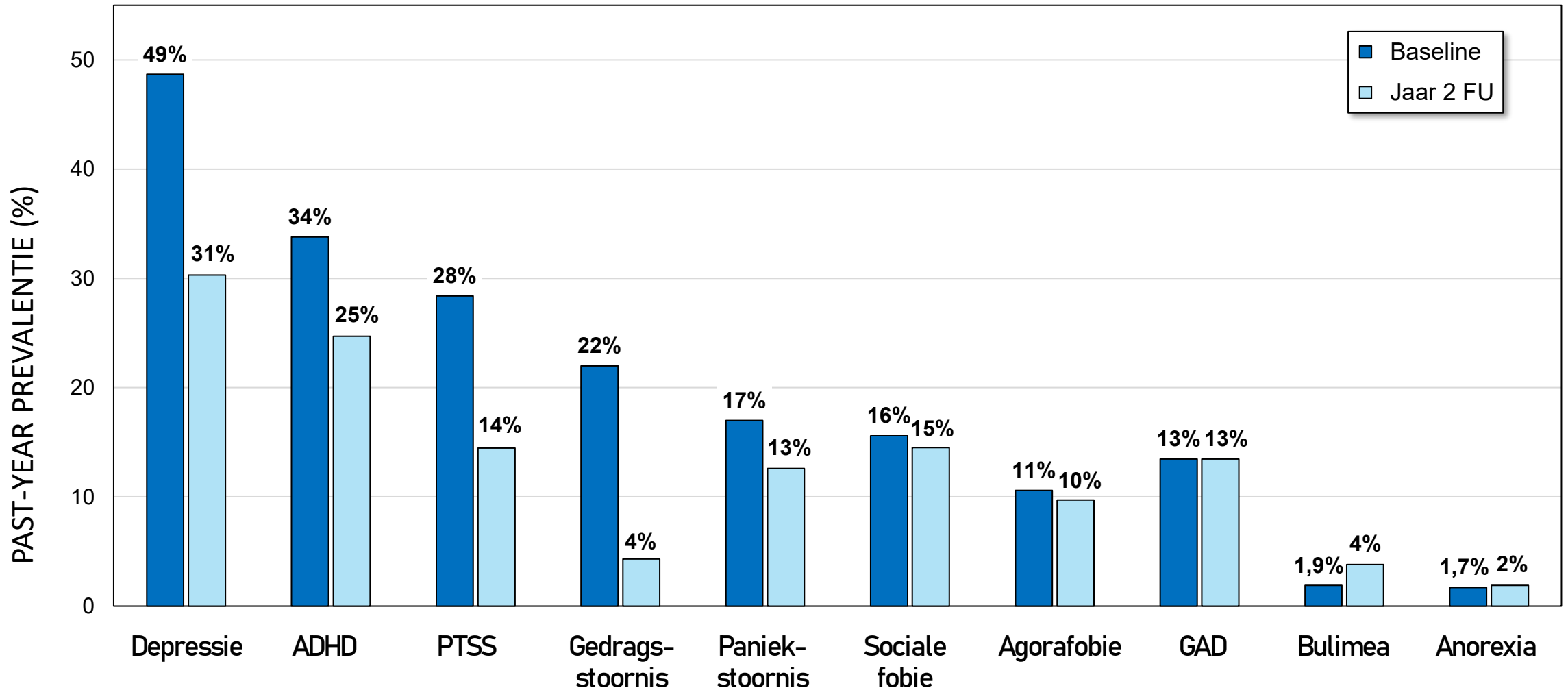
Baseline primair probleemmiddel

Psychiatrische comorbiditeit

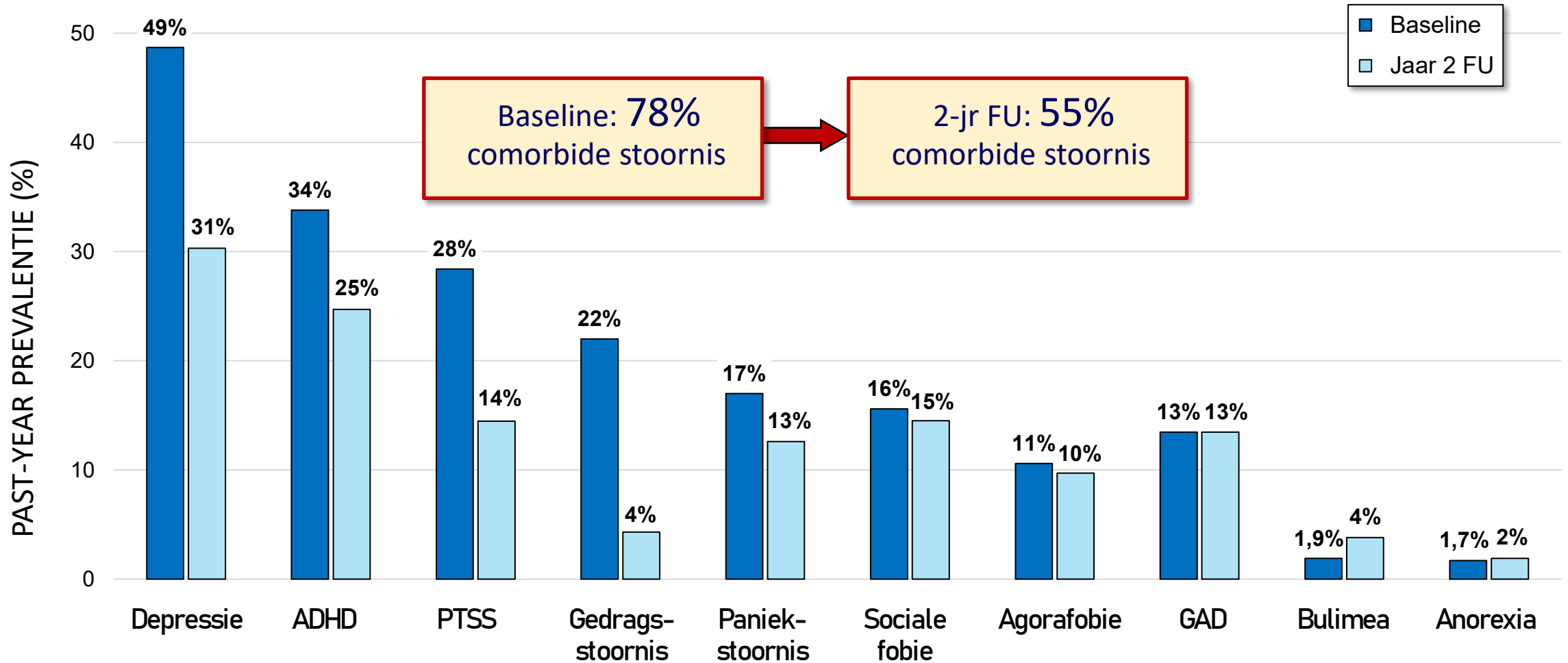
Comorbide psychische stoornissen (N=423): Baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



Comorbide psychische stoornissen (N=423): Baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



Comorbide psychische stoornissen (N=423): Baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU



Niettemin

Heb je sinds de vorige meting

- aan zelfmoord gedacht? 50%
- gewild dat je dood was, of gedacht dat je beter af was als je dood was? 49%
- jezelf iets aan willen doen? 33%
- echt plannen gemaakt hoe je zelfmoord kon plegen? 20%
- een zelfmoordpoging gedaan? 9% 33 jongeren
- suicide gepleegd 3–5 jongeren

Voorlopige conclusie baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU YIT

1 Forse afname baseline primair middelengebruik

- Afname ernst van de verslaving (SUD-criteria)
- Afname aantal jongeren dat middel gebruikte
- Afname aantal gebruiksdagen
- Afname aantal eenheden op typische gebruiksday

Voorlopige conclusie baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU YIT

1 Forse afname baseline primair middelengebruik

- Afname ernst van de verslaving (SUD-criteria)
- Afname aantal jongeren dat middel gebruikte
- Afname aantal gebruiksdagen
- Afname aantal eenheden op typische gebruiksday

RELATIEF MINSTE
AFNAME
CANNABISGEBRUIK

Voorlopige conclusie baseline $\Rightarrow$ 2-jr FU YIT

1 Forse afname baseline primair middelengebruik

- Afname ernst van de verslaving (SUD-criteria)
- Afname aantal jongeren dat middel gebruikte
- Afname aantal gebruiksdagen
- Afname aantal eenheden op typische gebruiksday

RELATIEF MINSTE
AFNAME
CANNABISGEBRUIK

2 Afname comorbide depressie, ADHD, PTSS, CD

- Nog veel red flags suiciderisico!

3 Veel jongeren vinden hun middelengebruik (zeer) veel verbeterd

Projectgroep Youth in Transition

